

Argymhellion yr Adroddiad Blynyddol – ADOLYGWYD ym mis Medi 2019, cyhoeddwyd ym mis Hydref 2019

Diweddariadau Chwarterol ar gyfer y wefan

Bob blwyddyn, trwy fy adroddiad blynyddol, rwy'n cyflwyno argymhellion i Lywodraeth Cymru ynghylch y materion polisi allweddol lle hoffwn i weld gweithredu yn ystod y 12 mis nesaf. Yn ystod y flwyddyn bydda i'n mynd ar ôl yr argymhellion hyn trwy gyfarfodydd gyda Gweinidogion a Dirprwy Weinidogion, swyddogion arweiniol, a rhanddeiliaid eraill, gan gynnwys plant a phobl ifanc.

Lle mae argymhellion wedi cael eu cynnwys ar yr un testun mewn sawl blwyddyn olynol, maent wedi'u rhestru o dan yr un pennawd, yn nhrefn y dyddiad.

Rwyf i wedi rhoi gradd Coch / Ambr / Gwyrdd i bob argymhelliad, i fesur cynnydd yn erbyn yr hyn alwais i amdano. Fy asesiad fy hun yw lliw'r radd, ar sail ymgysylltiad â'r holl rhanddeiliaid allweddol. Mae'n bwysig nodi nad yw'r radd yn asesu a yw Llywodraeth Cymru yn cytuno gyda'r argymhelliad neu beidio. Mae lliw'r radd yn adlewyrchu a fu unrhyw newidiadau polisi ac ymarfer sy'n gwella bywydau plant yng Nghymru ac yn rhoi amddiffyniad pellach iddyn nhw fwynhau eu hawliau o dan CCUHP.

Coch Dim tystiolaeth o newidiadau polisi nac ymarfer ers cyflwyno'r argymhelliad. Dim gwelliant ym mhrofiadau plant.

Ambr Peth tystiolaeth o newid polisi neu ymarfer, ond nid yw'r argymhelliad wedi'i gyflawni'n llawn yn llwyddiannus eto.

Gwyrdd Argymhelliad wedi'i roi ar waith a gwahaniaethau nodedig ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n derbyn gwasanaeth neu gymorth.

Pwnc	Argymhellion	Gradd Coch/Ambr/Gwyrdd ar hyn o bryd	Sylwadau
Cymorth Mabwysiadu	2015/16 Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol a threfniadau cydweithio rhanbarthol i sicrhau mwy o ddarpariaeth cymorth mabwysiadu, gan ddarparu adnoddau ychwanegol yn ôl y galw.	Dim newid	Mae camau cadarnhaol yn cael eu cymryd i roi sylw i anghenion cymorth llawer o blant a'u teuluoedd. Cyhoeddodd Adoption UK yr arolwg " Baromedr Mabwysiadu " cyntaf ym mis Gorffennaf 2019 oedd yn archwilio profiadau mabwysiadwyr o ran cymorth, mynediad i wasanaethau a chanlyniadau i bobl ifanc ym mhedair gwlad y Deyrnas Unedig. Fe wnaeth nifer o argymhellion o ran sut gallai pob gwlad gryfhau'r cymorth mabwysiadu mae'n ei gynnig. Pan holwyd nhw am gymorth mabwysiadu, roedd y mwyafrif o deuluoedd

			<p>yng Nghymru a gafodd gymorth ar ôl mabwysiadu yn teimlo bod hynny wedi cael effaith gadarnhaol ar eu plentyn, ond teimlai llawer fod yr ystod o ymyriadau cymorth a gynigir yn rhy gyfyng.</p> <p>Gyda chymorth £2.3 miliwn o gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru, mae'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol, ynghyd ag Adoption UK, wedi cyhoeddi eu bod yn datblygu amrywiaeth o wasanaethau cymorth mabwysiadu. Bydd teuluoedd yng Nghymru yn gallu cael mynediad i Wasanaethau Cymorth Addysg Therapiwtig i Fabwysiadwyr (TESSA) a bydd plant yn gallu cael mynediad i wasanaethau cymorth penodol ar gyfer plant. Mae'r gwasanaethau cymorth hyn i gael eu hestyn ledled Cymru.</p> <p>Byddwn yn parhau i fonitro'r cymorth datblygu, trwy ein sedd ar Grŵp Cyngori'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol.</p>
<p>Eiriolaeth</p>	<p>2015/16 Dylai'r Llywodraeth weithio gydag ADSS a CLILC i weithredu dull cenedlaethol o ymdrin ag eiriolaeth statudol fel mater o flaenoriaeth, er mwyn sicrhau bod pob plentyn a pherson ifanc cymwys ledled Cymru yn derbyn 'cynnig gweithredol' o ran eiriolaeth ac yn cael eu cefnogi i fynegi barn ar y gofal a'r cymorth maen nhw'n eu derbyn.</p> <p>2016/17 Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn monitro gweithrediad y Dull Cenedlaethol o</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Mae'n bleser gen i nodi bod y Dull Gweithredu Cenedlaethol bellach yn weithredol ar draws yr holl ranbarthau.</p> <p>Yn dilyn yr argymhelliad yn fy adroddiad yn 2016-17, mae Llywodraeth Cymru wedi cynnal gweithgor i fonitro ei weithrediad ac mae fy swyddogion yn mynd iddo. Mae'r grŵp hwnnw wedi adolygu'r adroddiadau data ac wedi gwneud newidiadau bach i'r dull o ddarparu'r Cynnig Gweithredol o ran eiriolaeth, er mwyn sicrhau ei fod yn gweithio yn y ffordd fwyaf addas i blant a phobl ifanc, ac yn eu helpu i gael mynediad i'r gwasanaeth pwysig hwn. Mae hyn yn ei dro yn eu helpu i gyflawni eu hawliau.</p>

	<p>Ymdrin ag Eiriolaeth Statudol er mwyn sicrhau bod y gwasanaethau arfaethedig yn cyrraedd pawb sydd â hawl i'w derbyn, gan gynyddu tebygolrwydd canlyniadau cadarnhaol i blant a phobl ifanc.</p> <p>2017/18 Rwy'n argymhell bod Côt Ymarfer Rhan 10 yn cael ei newid i roi grym statudol i'r Dull Cenedlaethol o ymdrin ag Eiriolaeth Statudol, gan gynnwys yr holl ddogfennau cysylltiedig.</p>		<p>Mae Llywodraeth Cymru bellach wedi cyhoeddi'r Fframwaith Cenedlaethol Safonau a Chanlyniadau ar gyfer Plant a Phobl Ifanc yng Nghymru sy'n disgrifio'r hyn y gall pobl ifanc ddisgwyl ei gael gan eu gwasanaeth eiriolaeth annibynnol. Mae'r fframwaith, trwy rôl y grŵp gorchwyl a gorffen y bu fy swyddfa i'n rhan ohono, yn cydnabod CCUHP yn benodol a'r defnydd ohono mewn eiriolaeth.</p> <p>Rydym ni'n parhau i weithio ochr yn ochr â Llywodraeth Cymru i sicrhau bod y Dull Cenedlaethol o ymdrin ag Eiriolaeth Statudol a'r Cynnig Gweithredol yn cael eu hadlewyrchu'n glir yng Nghôt Ymarfer Rhan 10. Ar ben hynny, mae gwaith yn cael ei wneud gan TGP Cymru i wella dealltwriaeth o gysondeb yn y ddarpariaeth ar gyfer plant sy'n derbyn gofal sy'n byw mewn cartrefi preswyl, er mwyn sicrhau bod pob person ifanc sydd â hawl iddo yn derbyn y gwasanaeth hwn.</p>
<p>Iechyd meddwl</p>	<p>2015/16 Dylai Rhaglen y GIG, Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc, barhau i dderbyn lefelau digonol o arian i gyflawni ei huchelgais a monitro a yw profiadau plant o ofal iechyd meddwl yn gwella.</p> <p>2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod rhaglen T4CYP yn parhau y tu hwnt i'r flwyddyn ariannol hon, nes ei bod wedi cyflawni ei nodau uchelgeisiol. Cyn i'r rhaglen genedlaethol ddod i ben, mae angen i'w gwelliannau gael eu gwreiddio'n ddigonol ac yn gyson ar lefel leol er mwyn i'r byrddau cynllunio rhanbarthol fedru cynnal cynnydd ac ansawdd y ddarpariaeth i bob plentyn ledled Cymru.</p>	<p>Newid o Ambr</p>	<p>Cafodd y cyllid ar gyfer T4CYP ei estyn tan fis Hydref 2019.</p> <p>Rwy'n croesawu ymgysylltiad T4CYP â rhanddeiliaid yn eu cynllun gwaith ar gyfer y flwyddyn olaf. Rwy'n falch o nodi rhai ffigurau addawol yn y data meincnodi o T4CYP a ddiweddarwyd, a gafodd ei gyhoeddi ochr yn ochr â diweddariad Llywodraeth Cymru ar gynnydd ers yr adroddiad <i>Cadernid Meddwl</i>, sy'n cymharu Cymru â gweddill y Deyrnas Unedig.</p> <p>Rhoddodd Llywodraeth Cymru ddiweddariad i'r pwyllgor ar eu hymateb i <i>Cadernid Meddwl</i> ym mis Mai. Roeddwn i'n falch o weld cynnydd mewn rhai meysydd o ran strwythurau cynllunio a mecanweithiau ar gyfer ymdrin â'r materion hyn. Fodd bynnag, nid yw'r diweddariadau hyn hyd yma yn dangos newid amlwg ar lawr gwlad i blant a phobl ifanc yng Nghymru mewn</p>

	<p>2017/18 Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn gweithredu i fynnu bod Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol (BPRh) yn sefydlu strwythurau cynllunio amlasiantaeth penodol ar gyfer plant a phobl ifanc, a fydd yn adrodd i'r BPRh. Dylen nhw hefyd fynnu bod Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn cymryd camau i integreiddio gwasanaethau gofal cymdeithasol a iechyd meddwl plant i dimau aml-ddisgyblaeth, fel eu bod yn ymateb i anghenion eu poblogaethau lleol o blant a phobl ifanc sydd angen cymorth a thriniaeth emosiynol, ymddygiadol neu iechyd meddwl.</p>		<p>llawer o feysydd cymorth a gofal iechyd meddwl. Ysgrifennodd Cadeirydd Pwyllgor CYPE at y Gweinidogion ym mis Awst 2019 i gynnig cyfres o argymhellion mewn meysydd lle mae pryder o hyd nad oes digon o gynnydd yn digwydd. Mae'n cynnwys argymhellion allweddol i ymestyn T4CYP y tu hwnt i'r dyddiad gorffen ym mis Hydref 2019.</p> <p>Rwy'n poeni nad yw'r trefniadau gwaddol ar gyfer y Rhaglen wedi cael eu rhannu gyda mi, na'r pwyllgor hyd yn hyn. Byddwn i'n disgwyl gweld yr wybodaeth hon yn cael ei chyhoeddi fel mater brys.</p> <p>Rwy'n falch o weld bod rhai BPRhau wedi cynnwys gwasanaethau amlasiantaeth i blant a phobl ifanc yn eu cynigion i Gronfa Trawsffurfiant Llywodraeth Cymru, a bod rhai o'r rheiny wedi cael eu cymeradwyo.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn cynnal adolygiad o bartneriaethau strategol yng Nghymru, gan gynnwys y BPRhau.</p> <p>Yr hydref yma, bydda i'n ymweld â phob BPRh, ac yn eu herio i ddangos eu hymrwymiad i blant a phobl ifanc sydd ag anghenion cymhleth, a'r mesurau maen nhw'n eu cymryd i sicrhau eu bod yn derbyn y gofal a'r gefnogaeth angenrheidiol. Roedd fy ymweliad cyntaf ym mis Medi a bydda i'n ysgrifennu adroddiad pan fydda i wedi ymweld â phob Bwrdd.</p>
<p>Iechyd meddwl a llesiant mewn ysgolion</p>	<p>2015/16 Dylai rhaglen adolygu'r cwricwlwm 'Dyfodol Llwyddiannus', weithio'n agos gyda rhaglen Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc y GIG er mwyn hybu dulliau gweithredu ysgol gyfan, sy'n</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Rwy'n falch o weld bod Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gweinidogol ar y Cyd wedi'i sefydlu ar Ddull Ysgol Gyfan o ymdrin â Iechyd Meddwl a Llesiant, a'i fod wedi cyfarfod dair gwaith.</p> <p>Rwy'n falch bod Grŵp Rhanddeiliaid Ieuenctid Cenedlaethol</p>

	<p>seiliedig ar dystiolaeth o ymdrin â pherthnasoedd iach, iechyd meddwl a llesiant.</p>		<p>wedi cael ei sefydlu i gefnogi'r gwaith ar Ddull Gweithredu Ysgol Gyfan. Rwy'n gobeithio y bydd plant a phobl ifanc yn gyfranogwyr gweithredol yn y gwaith hwn, yn cyd-gynhyrchu cynnyrch ac yn rhoi cyngor ac arweiniad i'r rhai sy'n gweithio ar y dull gweithredu ysgol gyfan.</p> <p>Mae'n dda gweld bod argymhellion <i>Cadernid Meddwl</i> wedi cael eu mapio yn erbyn cynllun gwaith y Grŵp Gorchwyl a Gorffen. Rwyf hefyd yn falch bod model rhesymeg gydag allbynnau a chanlyniadau clir yn cael ei ddatblygu.</p> <p>Rwyf hefyd yn credu bod y gwaith Dull Gweithredu Ysgol Gyfan wedi newid ffurf ers y cychwyn, ac rwy'n credu bod gwell dealltwriaeth o'r angen i'r dull gweithredu ysgol gyfan gynnwys pob asiantaeth ac actor sy'n ymwneud â bywydau plant yn yr ysgol, gartref, ac yn y gymuned – yn nodedig, bu arwyddion o gydnabod pwysigrwydd y cwricwlwm newydd, rôl gwaith ieuencid, a chanllawiau newydd Llywodraeth Cymru ar fwlio.</p> <p>Yn fy marn i, mae'r gwaith hwn bellach yn symud i'r cyfeiriad cywir, ac rwy'n edrych ymlaen at weld dull gweithredu ysgol gyfan yn cael ei roi ar waith. Hoffwn weld mwy o dystiolaeth o rôl is-grwpiau'r Grŵp Cyfeirio Rhanddeiliaid a'u mewnbwn i'r canllawiau fframwaith drafft.</p>
<p>Trafnidiaeth</p>	<p>2015/16 Dylai Llywodraeth Cymru adolygu Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 a'r ddarpariaeth statudol a'r canllawiau gweithredol cysylltiedig, er mwyn sicrhau bod pob taith i'r ysgol ac oddi yno yn ddiogel, a bod awdurdodau lleol yn gwbl</p>	<p>Newid o Ambr</p>	<p>Mae'r canllawiau gweithredu i gefnogi'r Mesur Teithio gan Ddysgwyr oedd i fod i gael eu cyhoeddi yr haf diwethaf yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus yn y dyfodol agos.</p> <p>Nid oes bwriad i adolygu'r Mesur ac mae awgrymiadau'r</p>

	glir ynghylch eu cyfrifoldebau i sicrhau bod hyn yn digwydd.		Llywodraeth na fydd yr adolygiad o'r canllawiau yn ddigonol i ateb anghenion pobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol i deithio'n ddiogel i'w sefydliad addysg yn achosi pryder mawr i mi.
Anghenion Dysgu Ychwanegol	<p>2015/16 Dylai Llywodraeth Cymru gyflwyno deddfwriaeth newydd a Chôd Ymarfer Cadarn sy'n cyflawni'r ymrwymiad i blant a phobl ifanc sydd ag anghenion dysgu ychwanegol.</p> <p>2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru gyflwyno dyletswydd ar bob corff perthnasol o dan y Ddeddf i roi sylw dyledus i CCUHP a CCUHPA, ac i roi'r ddyletswydd honno ar wyneb y Bil.</p>	Dim newid	<p>Cafodd Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a Thriwlynlys (Cymru) 2018 ei phasio gyda sylw dyledus i CCUHP a CCUHPA ar wyneb y Bil.</p> <p>Yng ngwanwyn 2019, bu'r Côt Ymarfer drafft a'r Rheoliadau'n destun ymgynghoriad. Yn fy ymateb i'r ymgynghoriad hwn tynnais sylw at rai cryfderau, yn enwedig o ran cyfranogi, ond tynnais sylw hefyd at nifer o wendidau yn y Côt drafft, gan gynnwys bod angen cryfhau dull gweithredu seiliedig ar hawliau plant wedi'i arwain gan anghenion a sicrhau adnoddau digonol.</p> <p>Ym mis Medi 2019, cyhoeddodd y Llywodraeth y byddai'n oedi cyn rhoi'r Ddeddf ar waith. Rwy'n annog y Llywodraeth i sicrhau bod gwybodaeth am yr oedi hwn yn cael ei rhannu'n helaeth gyda phobl ifanc a'u teuluoedd a'u bod yn cymryd y cyfle i sicrhau bod y Côt newydd yn ymgorffori hawliau plant yn llwyr ar draws eu profiad addysgol. Dylid defnyddio'r flwyddyn baratoi ychwanegol hon hefyd i sicrhau bod digon o adnoddau ar gael i roi'r Ddeddf ar waith yn llwyddiannus.</p>
Anghenion Dysgu Ychwanegol	<p>2015/16 Dylai Llywodraeth Cymru gryfhau'r cydlyniant, y ddarpariaeth a'r gefnogaeth sy'n cael eu darparu i blant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol, gan gynnwys cyflwyno dyletswyddau statudol i Fyrddau Iechyd Lleol ac</p>	Dim newid	Bellach bydd gan y Tribiwnlys Addysg bwerau dros gyrrff iechyd o dan y Ddeddf, gan gynnwys y gallu i wneud cais am dystiolaeth ac adroddiadau ar gyfer apeliadau.

	<p>ymddiriedolaethau GIG i ddarparu cymorth ac i gryfhau pwerau Tribiwnlys Addysg Cymru.</p> <p>2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru hefyd gryfhau pwerau Tribiwnlys Addysg Cymru trwy estyn ei gylch gorchwyl i gwmpasu cyrff iechyd.</p>		
<p>Tlodi Plant</p>	<p>2015/16 Dylai Llywodraeth Cymru roi arweiniad clir a chadarn i ddileu tlodi plant, trwy ymgysylltu'n gadarnhaol ac yn gydweithredol â Llywodraeth y Deyrnas Unedig, a chyrrff cyhoeddus a phreifat ar draws pob sector, gan gynnwys cyflogwyr.</p> <p>Er mwyn mynd i'r afael â thlodi plant, dylai Llywodraeth Cymru sefydlu a monitro cynllun cyflawni penodol ar gyfer tlodi plant, gyda thargedau a cherrig milltir clir, er mwyn gyrru gweithrediad strategaeth genedlaethol a fydd yn sicrhau nad yw unrhyw blentyn o dan anfantais o ran gwireddu ei hawliau o dan CCUHP.</p> <p>2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru ddefnyddio pob dull sydd ar gael iddynt i liniaru tlodi plant, gan gynnwys defnyddio pwerau newydd i godi trethi. Dylai gefnogi awdurdodau lleol i gynnig cymorth pellach mewn meysydd penodol y gwyddys eu bod yn rhoi pwysau ar y teuluoedd tlotaf, gan gynnwys eisiau bwyd yn ystod y</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Ddechrau mis Mawrth 2019, fe gyhoeddais fy adroddiad ar Dlodi Plant, Siarter ar gyfer Newid. Roedd y prif argymhelliad yn yr Adroddiad hwnnw'n galw am Gynllun Cyflawni ym maes Tlodi Plant, i'w seilio ar yr argymhellion eraill yn yr adroddiad ynghylch costau diwallu anghenion sylfaenol i deuluoedd; costau'r ysgol; a'r diffyg cyfleoedd a'r cau allan yn y gymuned.</p> <p>Mae'r Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol, sydd â chyfrifoldeb am gydlynu mesurau i liniaru tlodi plant, wedi darparu ymateb ffurfiol i'r argymhellion yn fy adroddiad Siarter ar gyfer Newid. Mae negeseuon cymysg yn dod oddi wrth Lywodraeth Cymru ynghylch a fydd cynllun cyflawni neu gynllun gweithredu'n cael ei roi ar waith i hyrwyddo'r argymhellion hyn.</p> <p>Rwy'n cydnabod bod cyllid wedi cael ei ddarparu i wella ac estyn mynediad i'r Grant Datblygiad Disgyblion (PDG) a bod cynnyrch hylendid am ddim wedi cael eu cyflwyno mewn ysgolion a Sefydliadau Addysg Bellach. Roedd lansio peilot Gwaith Chwarae Newyn Gwyliau dros yr haf yn gam cadarnhaol o ran cyrraedd rhagor o blant a all fod yn profi newyn gwyliau eleni ac o ran archwilio gwahanol fodolau darparu yma yng</p>

	<p>gwyliau, costau gwisg ysgol a biliau tanwydd uchel yn y cartref.</p>		<p>Nghymru. Bydd gennyf ddi-ddordeb mewn gweld gwerthusiad y peilot a pharhau i ymgysylltu â'r Llywodraeth mewn meysydd gwaith eraill, er enghraifft archwilio cofrestru awtomatig ar gyfer prydau ysgol am ddim a mynediad i'r Grant Datblygiad Disgyblion.</p> <p>Fodd bynnag, rwy'n dal i bryderu nad oes cynlluniau tymor byr i adolygu'r meini prawf cymhwysedd ar gyfer prydau ysgol am ddim yma yng Nghymru.</p> <p>Mae'n galonogol bod y Llywodraeth yn symud ymlaen ag adolygiad o raglenni ariannu gan ganolbwyntio ar dlodi plant ac rwyf wedi cael fy sicrhau y bydd fy argymhellion yn cael eu cymryd i ystyriaeth yno ac yn adolygiad cyllid ehangach y Prif Weinidog. Fodd bynnag, rwy'n dal wedi fy siomi nad oes ymrwymiad hyd yn hyn i gyhoeddi cynllun cyflawn neu gynllun tebyg fel rhan o'r gwaith hwn.</p>
<p>Y Cwricwlwm a CCUHP</p>	<p>2015/16 Dylai addysg hawliau dynol, gan gynnwys gwybodaeth am hawliau plant, fod â sylfaen gadarn yn nhrefniadau newydd y 'Cwricwlwm i Gymru – Cwricwlwm am oes'.</p> <p>2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru wneud addysg hawliau dynol plant yn elfen orfodol o'r cwricwlwm. Dylai rhaglen Diwygio'r Cwricwlwm wreiddio dysgu am Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Rwyf wedi fy siomi nad yw'r Papur Gwyn, er i'r Llywodraeth dderbyn fy argymhelliad yn 2017/18, yn cynnwys dyletswydd sylw dyledus i CCUHP ar y Bil Cwricwlwm ac Asesu. Mewn ymateb, rwyf wedi cyhoeddi datganiad ynghylch gwneud y ddarpariaeth hon, ac rwyf wedi ymateb yn llawn i'r ymgynghoriad ar y Papur Gwyn.</p> <p>Serch hynny, rwy'n falch o weld bod CCUHP a dull gweithredu seiliedig ar hawliau plant wedi cael eu cynnwys yn yr egwyddorion troswaol sy'n llywio cyflwyno'r cwricwlwm. Mae hawliau plant a CCUHP hefyd wedi'u cynnwys ym Maes Dysgu a</p>

	<p>Hawliau'r Plentyn ar draws pob rhan o'r cwricwlwm newydd. Dylai hynny gynnwys cysylltu'r Fframwaith Galluedd Digidol â hawliau plant, a chefnogi plant a phobl ifanc i ddeall bod ganddyn nhw'r un hawliau ag sydd ganddynt oddi ar-lein.</p> <p>2017/18 Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod anghenion a lles hirdymor plant yn cael eu diogelu trwy sicrhau bod y cwricwlwm newydd yn amlwg wedi'i sylfaenu ar Ddull Gweithredu seiliedig ar Hawliau Plant, a bod y deilliannau dysgu yn cefnogi pob plentyn i wybod beth yw eu hawliau o dan CCUHP.</p>		<p>Phrofiad y Dyniaethau a Iechyd a Llesiant, fel bod pob plentyn yn dysgu am eu hawliau dynol.</p> <p>Bydda i'n dal i bwysu am gynnwys dyletswydd sylw dyledus ar y Bil, ac am roi lle mwy amlwg i hawliau dynol plant ym mhrofiad plant o'r cwricwlwm.</p>
<p>Cyfranogiad pobl ifanc wrth ddiwygio'r cwricwlwm</p>	<p>2015/16 Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod trefniadau ar waith i gefnogi cyfranogiad plant a phobl ifanc mewn prosesau gwneud penderfyniadau sy'n ymwneud â diwygio addysg.</p> <p>2017/18 Rwy'n argymhell bod canlyniadau cyflawni'r cwricwlwm newydd yn sicrhau bod pob plentyn a pherson ifanc yn dysgu am eu hawliau, a bod dull gweithredu seiliedig ar hawliau plant yn sylfaen ar gyfer egwyddorion tywys cyflwyno'r cwricwlwm. Dylai cyfranogiad plant a phobl ifanc gael ei gynnwys yn systematig yng ngham nesaf datblygu'r cwricwlwm.</p>	<p>Newid o goch</p>	<p>Ymatebodd Llywodraeth Cymru i alwadau gennyf i a chan eraill i sicrhau bod cyfleoedd ystyrion i bobl ifanc gyfranogi, er iddi wneud hynny'n hwyr yn y cyfnod ymgynghori.</p> <p>Roeddwn yn arbennig o falch o weld bod y Llywodraeth wedi sicrhau bod plant a phobl ifanc â nodweddion a amddiffynnir yn rhan o'r ymgynghoriad hwn a bod cyfle i bobl ifanc gyfranogi mewn ffyrdd gwahanol, gan gynnwys trwy arolwg a gweithdai wyneb yn wyneb. Roeddwn i'n falch hefyd bod y bobl ifanc wedi cael ateb ystod o gwestiynau eang a phenodol.</p> <p>Mae'n bwysig bod y Llywodraeth yn sicrhau y gall plant a phobl ifanc barhau i gyfranogi o ran cynllunio'u cwricwlwm. Dylai'r canllawiau a ddatblygwyd roi gwybodaeth glir i ysgolion am sut gall pobl ifanc gyfranogi o ran cynllunio'r cwricwlwm yn lleol.</p>

<p>Dewis Addysgu Gartref</p>	<p>2015/16 Dylai'r Llywodraeth gryfhau'r gofynion bod rhieni'n cofrestru fel rhai sy'n dewis addysgu eu plant gartref, a bod pob plentyn y dewiswyd eu haddysgu gartref yn cael eu gweld gan weithiwr proffesiynol o leiaf unwaith y flwyddyn, er mwyn medru rhoi barn ar eu profiadau addysgol.</p> <p>2016/17 Rwy'n dal o'r farn bod angen i Lywodraeth Cymru newid y canllawiau cyfredol fel bod ganddyn nhw rym statudol, a chynnwys cofrestr orfodol ar gyfer pob plentyn sy'n cael eu haddysgu gartref, er mwyn sicrhau nad ydynt yn syrthio "oddi ar radar" hyd yn oed y gwasanaethau cyffredinol. Wrth ddiwygio'r canllawiau, mae hefyd yn bwysig bod pwerau clir yn cael eu cynnwys i awdurdodau lleol sicrhau eu bod yn gweld plant ac yn siarad â nhw'n uniongyrchol am eu haddysg eu hunain.</p> <p>2017/18 Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn symud y polisi a ddiweddarwyd ymlaen i ymgynghori arno eleni, gyda'r nod o fodloni'r tri phrawf canlynol yn llwyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yn gyntaf, bod modd rhoi cyfrif am bob plentyn yng Nghymru, heb i neb ohonynt lithro o dan radar y gwasanaethau cyffredinol, a'r 	<p>Dim newid</p>	<p>Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ymateb i'm hadroddiad blynyddol 2017-18 ar 30^{ain} Tachwedd, gan dderbyn fy nhri phrawf ar gyfer y polisi hwn.</p> <p>Ers mis Tachwedd rwyf wedi bod yn asesu datblygiad canllawiau statudol i weld a yw'r rheiny'n bodloni fy nhri phrawf.</p> <p>Mae Canllawiau Statudol Drafft a Llawlyfr i Addysgwyr yn y Cartref ar gael ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus ar hyn o bryd, a bydda i'n rhoi ymateb cynhwysfawr iddyn nhw.</p> <p>Mae cynlluniau i ymgynghori yn hwyr yn yr hydref ar Reoliadau drafft ynglŷn â rhannu gwybodaeth er mwyn adnabod plant a phobl ifanc sy'n cael eu haddysgu gartref.</p> <p>Rwy'n cadw'r opsiwn i ddefnyddio fy mhwerau adolygu ffurfiol ar unrhyw adeg os bydd gennyf bryderon nad yw'r Llywodraeth yn ymarfer ei swyddogaethau er mwyn sicrhau y caiff nodau polisi priodol eu cyflawni.</p>
-------------------------------------	---	-------------------------	--

	<p>gymdeithas yn gyffredinol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yn ail, bod pob plentyn yn derbyn addysg briodol a'u hawliau dynol eraill, gan gynnwys iechyd, gofal a diogelwch. • Ni ellir cyflawni hyn heb y trydydd nod, sef bod pob plentyn yn cael cyfle i gael eu gweld, a bod eu barn, gan gynnwys eu barn am eu haddysg a'u profiadau yn cael gwrandawriad. 		
Amddiffyniad Cyfartal	<p>2015/16 Dylid cyflwyno bil i'r Cynulliad cyn gynted â phosibl i ddileu amddiffyniad 'cosb resymol'.</p> <p>2016/17 Ni wnaed argymhelliad newydd ynghylch y pwnc hwn eleni; ond roedd yn rhan bwysig o'n polisi craidd a'n gwaith dylanwadu yn ystod y flwyddyn.</p> <p>2017/18 Rwy'n argymhell y dylid cyflwyno Bil cyn gynted â phosibl i sicrhau bod ymrwymiad y Llywodraeth yn cael ei gyflawni.</p>	Dim newid	<p>Rwy'n falch bod Llywodraeth Cymru bellach wedi cyflwyno Bil i ddileu amddiffyniad cosb resymol yng Nghymru. Rwy'n cefnogi'r Bil hwn.</p> <p>Yn ystod Cam 1 y Bil fe wnes i ddarparu tystiolaeth ysgrifenedig, ac roeddwn i'n falch o gael cyfle i roi tystiolaeth ar lafar i'r Pwyllgor yn eu sesiwn gyntaf o dystiolaeth ar y mater pwysig hwn (2 Mai 2019).</p> <p>Mae'r Bil wedi cyrraedd Cam 2.</p>
Senedd Ieuenctid	<p>2015/16 Er nad oes dyletswydd ddeddfwriaethol arnaf fi i gyflwyno argymhellion i Gynulliad Cenedlaethol Cymru, rwyf am ategu fy mwriad i bwysu am ailsefydlu gofod democrataidd cenedlaethol i bobl ifanc, ar ffurf cynulliad</p>	Dim newid	<p>Bu'r Senedd Ieuenctid yn eistedd am y tro cyntaf ym mis Chwefror 2019 ac mae'i chylch blynyddol o gyfarfodydd wedi dechrau. Mae hwn yn ddatblygiad eithriadol o gadarnhaol i sicrhau cyfranogiad a chynrychiolaeth pobl ifanc ar lefel genedlaethol.</p>

	<p>ieuentid. Rwy'n gwbl ymroddedig i weithio gyda phobl ifanc a'r Cynulliad Cenedlaethol i wireddu'r uchelgais hon.</p>		<p>Mae fy nhîm yn dal i ymgysylltu â thîm y Cynulliad sy'n cefnogi'r gwaith hwn, er mwyn archwilio'r ffordd gorau i'r Senedd leuentid graffu ar fy ngwaith, ac er mwyn i ni fedru alinio'n blaenoriaethau lle bo modd i sicrhau'r craffu mwyaf ar waith y Llywodraeth.</p> <p>Ym mis Hydref 2019, bydda i'n cael fy sesiwn graffu gyntaf gyda'r Senedd leuentid, gan ganolbwyntio ar fater iechyd meddwl. Rwy'n falch iawn y bydd cyfle i'r aelodau graffu ar fy ngwaith a'i lywio fel hyn.</p>
<p>Pobl ifanc sy'n gadael gofal</p> <p>Adroddiad "Breuddwydion Cudd"</p>	<p>2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru gyflawni eu holl ymrwymadau a nodwyd yn adroddiad Breuddwydion Cudd, gan gynnwys cefnogaeth gyfartal i bawb sy'n gadael gofal, p'un a ydyn nhw wedi dod o ofal maeth neu ofal preswyl, cyllid ar gyfer ymgynghorwyr personol i gefnogi pawb hyd at 25 oed sy'n gadael gofal, cyhoeddi gwybodaeth glir i ymadawyr gofal ar faterion ariannol a gwarantu cefnogaeth ariannol i ymadawyr gofal sy'n mynd i addysg uwch. Dylai Llywodraeth Cymru adrodd yn weithredol ar eu cynnydd yn erbyn yr ymrwymadau hyn i awdurdodau lleol, a hefyd yn uniongyrchol i blant a phobl ifanc eu hunain.</p> <p>2017/18 Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag ymadawyr gofal ac awdurdodau lleol i gynhyrchu gwybodaeth ariannol glir sydd ar gael yn genedlaethol, i helpu pobl ifanc a'u</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Rwy'n croesawu buddsoddiad Llywodraeth Cymru mewn cefnogaeth i ymadawyr gofal, mewn ymateb i'm hadroddiad Breuddwydion Cudd.</p> <p>Yn arbennig, mae creu cronfa Gŵyl Ddewi a dyrannu cyllid ychwanegol i Awdurdodau Lleol i ddarparu ymgynghorwyr personol i bob person ifanc cymwys hyd at 25 oed yn fanteision cadarnhaol sydd eisoes yn cael eu mwynhau gan bobl ifanc sy'n gadael gofal. Rwy'n falch iawn fod nifer uchel o bobl ifanc eisoes wedi cyrchu cronfa Dydd Gŵyl Dewi. Doedd y bobl ifanc y buon ni'n siarad â nhw yn 2018 ddim i gyd yn ymwybodol o'r datblygiadau ynghylch cefnogaeth ymgynghorydd personol a phrin yw'r dystiolaeth bod mynediad cyson i'r ddarpariaeth ar draws y 22 ALI yng Nghymru, a chodaid y mater hwn yn fy ymateb i'r ymgynghori ynghylch "Mesur Perfformiad Gwasanaethau Cymdeithasol".</p> <p>Y rhannau o'r argymhellid lle na wnaed cynnydd hyd yma fyddai cymorth cyfartal i bawb sy'n gadael gofal, gan gynnwys rhai o ofal preswyl, a chyhoeddi gwybodaeth glir ynghylch materion ariannol i ymadawyr gofal. Yn arbennig, mae'r</p>

	hymgyngorwyr personol i gael mynediad i'r amrywiaeth o grantiau, budd-daliadau a phethau y gallant eu hawlio wrth adael gofal.		<p>cynnydd o ran sicrhau bod pawb sy'n gadael gofal preswyl yn cael mynediad cyfatebol i dai wedi bod yn araf.</p> <p>Mae fy swyddfa i'n parhau i gydweithio'n agos â Llywodraeth Cymru ar y pwyntiau hyn, gan gynnwys gweithredu fel arsylwr i'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar ofal preswyl, y Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Rianta Corfforaethol a'r Grŵp Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai a ffurfiwyd yn ddiweddar.</p>
Pobl ifanc sy'n gadael gofal Treth Cyngor	2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru symud ymlaen gyda'u gwaith i eithrio pobl ifanc sy'n gadael gofal rhag talu treth y cyngor hyd at 21 oed er mwyn helpu i liniaru tlodi ymhlith ymadawyr gofal.	Dim newid	Rwy'n croesawu'n fawr y rheoliadau a bennwyd i gyflwyno eithriad llawn o dreth y cyngor i ymadawyr gofal hyd at 25 oed, yn dilyn yr ymgynghoriad diweddar.
Mabwysiadu a chyswllt â brodyr a chwiorydd	2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (NAS) i sicrhau bod hawliau brodyr a chwiorydd i gadw mewn cysylltiad yn cael eu hystyried yn llawn wrth gynllunio gofal mabwysiadu.	Dim newid	<p>Rwy'n nodi bod Llywodraeth Cymru a'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (NAS) wedi croesawu'r argymhelliad hwn yn frwd. Mae ymarferwyr yn amlwg yn cydnabod y materion a amlygwyd yn yr adroddiad blynyddol hwn.</p> <p>Mae'r NAS yn ymroddedig i weithio gyda LIC mewn ymateb i'r argymhelliad hwn, ac maent wedi cymryd nifer o gamau, gan gynnwys comisiynu gwybodaeth newydd am hawliau cyswllt siblingiaid i bobl ifanc ac ystyried sut gellir cefnogi ymarferwyr a mabwysiadwyr i fynd ati'n rhagweithiol i ystyried cyswllt rhwng siblingiaid pan wneir penderfyniadau ynghylch mabwysiadu. Datgelodd arolwg y Baromedr Mabwysiadu fod gan 60% o fabwysiadwyr diweddar yng Nghymru gytundebau cyswllt anuniongyrchol gyda siblingiaid sy'n byw yn rhywle arall. Fodd bynnag, nid yw'n glir a oes trefniadau ar waith ar gyfer yr holl blant mabwysiedig a phlant sydd â siblingiaid sydd</p>

			<p>wedi'u mabwysiadu.</p> <p>Cafwyd cyllid ychwanegol hefyd ar gyfer Astudiaeth Carfan Fabwysiadu Cymru, i gynnwys edrych ar gyswllt siblingiaid, ac mae'r canfyddiadau i gael eu cyhoeddi'n fuan.</p> <p>Mae'n bosib nad yw'r bobl ifanc a gododd hyn gyda fi, a llawer o rai eraill tebyg iddyn nhw, wedi gweld unrhyw newid o ran polisi neu ymarfer eto, a dyna pam mae hyn yn dal wedi ei raddio'n Ambr.</p>
<p>Gofal Preswyl</p>	<p>2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru gyflawni yn erbyn cynllun gwaith eu Grŵp Gorchwyl a Gorffen, a sefydlwyd mewn ymateb i'm hargymhellion yn adroddiad Y Gofal Cywir.</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Roedd yr argymhelliad hwn wedi cael ei raddio'n Wyrdd yn flaenorol oherwydd bod gwaith Llywodraeth Cymru yn cadw at y targed. Fodd bynnag, rwyf wedi bod yn pryderu fwyfwy ynghylch y diffyg cynnydd a newid amlwg i blant a phobl ifanc.</p> <p>Cyhoeddodd y Grŵp ei gynllun gweithredu ar gyfer 2019-2020, sydd wedi arwain at greu nifer o grwpiau penodol i hyrwyddo elfennau o'r cynllun gwaith, fel ymestyn egwyddorion "Pan fydda i'n barod", Llety Diogel, ailbenodi'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Rianta Corfforaethol a darparu lleoliadau Remand a lleoliadau o dan Ddeddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol (PACE) ac mae cynrychiolwyr o'm tîm polisi yn mynd i'r cyfarfodydd hyn i gyd.</p> <p>Er bod nifer o gyhoeddiadau ymchwil cadarnhaol yn codi o waith y Grŵp, gan helpu i lywio'r maes gwaith cymhleth hwn, mae yna bryder nad oes fawr ddim wedi'i wneud i wella darpariaeth a pholisïau ar gyfer y grŵp penodol o bobl ifanc sy'n dal heb fynediad cyfatebol i gynlluniau cymorth parhaus fel "Pan fydda i'n barod".</p>

<p>laith Arwyddion Prydain</p>	<p>2016/17 Dylai Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol sicrhau cymorth priodol gan y wladwriaeth ar gyfer anghenion cyfathrebu plant a phobl ifanc byddar a rhai â nam ar eu clyw a'u teuluoedd, gan gynnwys cyfleoedd i ddysgu laith Arwyddion Prydain sy'n hygyrch ac yn fforddiadwy ar amrywiaeth o lefelau, a chyflogi staff mewn ysgolion sy'n cyfathrebu'n rhugl yn laith Arwyddion Prydain, er mwyn ymateb i anghenion unigolion.</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Mae'r angen am wneud cynnydd ar y mater hwn ar frys, a danlinellwyd yn nadansoddiad Llywodraeth Cymru ym mis Gorffennaf 2018 o weithlu anghenion addysgol arbennig awdurdodau lleol, wedi cael ei ategu gan Adroddiad diweddar y Pwyllgor Deisebau er mwyn gwella mynediad i addysg a gwasanaethau trwy gyfrwng laith Arwyddion Prydain.</p> <p>Er fy mod i'n dweud hynny'n wylidwrus, rwy'n falch o weld y Llywodraeth yn derbyn tri o'r pedwar argymhelliad a wnaed yn yr adroddiad hwn, ond rwy'n nodi bod angen mwy o fanylion ac eglurder ynghylch sut gellid eu cyflawni. Mae angen cynllun gweithredu clir, wedi'i gostio, i sicrhau bod anghenion unigolion yn cael eu diwallu. Rwy'n nodi bod effaith derbyn argymhellion y pwyllgor, ar hyn o bryd, yn niwtral o ran cost.</p> <p>Mae angen i'r cynllun gweithredu hwn gynnwys strategaeth benodol ar gyfer cynllunio'r gweithlu a dysgu proffesiynol ar gyfer athrawon a chynorthwyywyr dysgu sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc sy'n fyddar neu â nam ar eu clyw.</p> <p>Mae angen hyn ar unwaith, gan nad yw traean o'r gwasanaethau AAA arbenigol yn teimlo, ar hyn o bryd, eu bod yn diwallu gofynion presennol plant a phobl ifanc sydd â nam ar eu clyw. Mae dros hanner y gwasanaethau AAA yn teimlo eu bod yn methu diwallu'r galw presennol trwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>Dylai'r cynllun hefyd fedru dangos sut bydd yn cynorthwyo i gefnogi agweddau eraill ar fywyd plentyn, gan gynnwys y blynyddoedd cynnar, cyfathrebu â'u rhieni a'u ffrindiau, a chyfranogi mewn gweithgareddau hamdden a bywyd y gymuned.</p>
---	---	-------------------------	---

			<p>Rwy'n falch bod Trafodaeth wedi'i chynnal ar Adroddiad y Pwyllgor Deisebau ar Ddeiseb P-04-628 <i>To Improve Access to Education and Services in British Sign Language</i>. Yn y chwarter diwethaf fe wnes i groesawu'r newyddion bod adolygiad i gael ei gynnal o'r ddarpariaeth iaith Arwyddion Prydain (BSL) i oedolion yng Nghymru. Rwy'n ymwybodol bod yr adolygiad yn mynd rhagddo, ac rwy'n awyddus i weld y canfyddiadau.</p> <p>Rwy'n falch o weld bod y cwricwlwm newydd yn awgrymu bod modd i blant a phobl ifanc ddysgu BSL fel iaith ryngwladol. Fodd bynnag, rwy'n dal i chwilio am eglurhad ynghylch a yw Maes Dysgu a Phrofiad iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu yn cynnwys plant sy'n defnyddio BSL fel prif iaith i gyfathrebu.</p>
<p>Eiriolaeth Iechyd</p>	<p>2015/16 Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod eiriolaeth cysylltiedig â iechyd i rai o dan 18 oed ar gael ac yn hygyrch i bawb sydd ei angen.</p> <p>2017/18 Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cynnal archwiliad o ddarpariaeth eiriolaeth mewn lleoliadau iechyd i rai o dan 18 oed ac yn symud ymlaen gyda mesurau i sicrhau bod unrhyw fylchau a nodir yn cael eu llenwi.</p> <p>Rwyf hefyd yn argymhell bod yr wybodaeth i gleifion 'Gweithio i Wella' yn cael ei diweddarau i roi cyfarwyddyd i bobl ifanc a'u teuluoedd ynghylch sut gallan nhw gael mynediad i eiriolaeth wyneb yn wyneb mewn lleoliadau</p>	<p>Newid o Goch</p>	<p>Roeddwn i'n falch o glywed bod y Prif Swyddog Meddygol wedi ysgrifennu at yr holl fyrddau iechyd ym mis Mawrth i ofyn am wybodaeth am eu gwasanaethau cwynion ac eiriolaeth. Mae'r wybodaeth a ddarparwyd gan y byrddau iechyd yn awgrymu bod darlun cymysg o ran darpariaeth.</p> <p>Ym mis Awst 2019 fe wnes i ymateb i ymgynghoriad y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon ar y Bil Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ansawdd ac Ymgysylltu), lle nodais fod cyfle wedi'i gollu yn y Bil i gynyddu eglurder a ffurfioli cynnig eiriolaeth i blant a phobl ifanc ar draws meysydd iechyd a gofal cymdeithasol.</p> <p>Fodd bynnag, rwy'n falch bod Llywodraeth Cymru wedi cytuno i gynnal cyfarfod yn yr hydref eleni a fydd yn cynnwys cynrychiolwyr o bob bwrdd iechyd yng Nghymru, er mwyn cytuno ar gasgliad o Egwyddorion Craidd, ac archwilio sut mae</p>

	iechyd ledled Cymru.		sicrhau bod yr holl fyrddau iechyd yn cyrraedd yr un safon ledled Cymru.
Cymorthdaliad au Trafnidiaeth	<p>2016/17 Rwy'n annog Llywodraeth Cymru i sicrhau bod cymorthdaliadau trafndiaeth gyhoeddus i blant ar gael hyd at 18 oed, heb newid cymhwysedd yn 16 oed.</p> <p>2017/18 Rwy'n argymhell y dylai'r cynllun newydd, o leiaf, sicrhau bod pris tocyn plentyn yn cael ei estyn hyd at 18 oed.</p> <p>Rwyf hefyd yn argymhell bod CRIA yn cael ei gynnal ar gynigion i ddiwygio cynllun Fy Nhocyn Teithio, er mwyn canfod unrhyw grwpiau a allai gael eu heithrio, fel rhieni ifanc a gofalwyr, ymadawyr gofal sy'n dilyn hyfforddiant yn y gweithle neu brentisiaeth, a'r rhai sy'n gwneud gwaith gwirfoddol.</p>	Dim newid	<p>Rwy'n falch bod y cynllun Fy Nhocyn Teithio wedi cael ei ail-lansio, a'i fod bellach yn cwmpasu ystod oed ehangach.</p> <p>Cafwyd 2,300 o geisiadau am deithio consesiynol rhwng y dyddiad lansio, sef 14 Chwefror, a 12 Mai 2019.</p> <p>Rwy'n nodi bod Prif Weinidog Cymru wedi mynegi ei awydd i gofrestru pob person ifanc 16-18 oed ar gynllun teithio consesiynol i ieuencid, er mwyn sicrhau bod yr holl bobl ifanc gymwys yn cael y gostyngiad. Rwy'n deall bod swyddogion yn rhagweld rhoi cyngor gerbron y Gweinidogion tuag at ddiwedd y flwyddyn. Mae fy swyddfa'n cyfarfod â swyddogion i drafod sut gallaf gefnogi'r cynllun hwn, gan ragweld y byddai hynny'n cynyddu'r niferoedd sy'n manteisio ar y cynllun.</p>
Gofal Plant	<p>2016/17 Trwy beilot y cynnig gofal plant ac unrhyw gynllun dilynol dylai Llywodraeth Cymru sicrhau nad yw plant rhieni sydd ddim yn gweithio yn colli cyfle i gael y gofal plant ychwanegol sy'n cael ei gynnig i blant rhieni sy'n gweithio.</p>	Dim newid	<p>Mae Bil Ariannu Gofal Plant (Cymru) bellach wedi dod i rym.</p> <p>Fe wnes i gefnogi argymhellion y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg i ehangu geiriad y Bil, er mwyn caniatáu newidiadau a fydd yn sicrhau bod plant rhieni sydd ddim yn gweithio hefyd yn gallu cael mynediad i fanteision gofal plant.</p>

			<p>Fe roddais i dystiolaeth i'r Pwyllgor yn ystod cam 1, ac rwyf hefyd wedi cyhoeddi papur safbwynt ar hyn, sydd i'w weld ar fy ngwefan yma</p> <p>Mae'n destun siom i mi, er gwaethaf sylwadau a gyflwynwyd gennyf finnau ac eraill, y bydd rhai o'r plant a fyddai yn fy marn i yn elwa'n sylweddol o'r cynnig gofal plant yn methu cael mynediad iddo, a hynny ar sail amgylchiadau eu rhieni yn unig. Byddaf yn parhau i fonitro effaith y ddeddfwriaeth hon ar bawb dan sylw. Er fy mod i'n dweud hynny'n wylidwrus, rwy'n croesawu bod Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i ystyried a fyddai'n bosibl ehangu'r cynnig i gwmpasu plant rhieni sy'n derbyn hyfforddiant neu rieini sydd yn y broses o ddychwelyd i'r gwaith. Fodd bynnag, ni fydd hyn yn cyrraedd y nod o sicrhau bod cyfle cyfartal i bob plentyn 3 a 4 blwydd oed yng Nghymru, a'r plant a allai elwa fwyaf ohono yn enwedig, gael mynediad i'r cynnig.</p>
<p>Bwlio</p>	<p>2015/16 Dylai adolygiad Llywodraeth Cymru o'r Canllawiau 'Parchu Eraill' roi sylw i brofiadau uniongyrchol a safbwyntiau plant a phobl ifanc ynghylch effaith bwlio ac effeithiolrwydd polisiau ac arferion cyfredol. Dylai nodi'n glir sut mae'n bwriadu atal a thaclo bwlio yn genedlaethol, ac amlinellu sut bydd y gwaith hwn yn dylanwadu ar ddiwygio'r cwricwlwm a hyfforddi athrawon.</p> <p>2017/18 Rwy'n argymhell y dylai canllawiau 'Parchu Eraill' Llywodraeth Cymru fynnu bod ysgolion yn</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Fe wnes i ymateb yn llawn i'r ymgynghoriad ar y canllawiau diweddaraf, gan nodi fy mod i'n falch o weld eu bod wedi'u llywio gan safbwyntiau plant a phobl ifanc ond gan dynnu sylw at nifer o bryderon.</p> <p>Fy mhrif bryderon oedd statws y canllawiau drafft gan nad oedd dim gofynion statudol ynddo ar gyfer ysgolion. O ganlyniad, rwy'n pryderu y gallai effaith y canllawiau ar brofiad plant a phobl ifanc ym myd addysg fod yn fach iawn.</p> <p>Mae'r canllawiau newydd i gael eu lansio ym mis Tachwedd 2019 i gyd-fynd â'r wythnos gwrth-fwlio. Rwy'n gobeithio y bydd y canllawiau terfynol yn ymateb i'm pryderon allweddol ac yn creu gofynion statudol newydd yng nghyswllt bwlio.</p>

	integreiddio strategaethau gwrthfwlio cadarn a lywiwyd gan blant a phobl ifanc i ddull ysgol gyfan o ymdrin â llesiant.		
Ecsbloetio Plant yn Rhywiol (CSE)	<p>2016/17</p> <p>Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod data'n cael eu casglu'n gyson mewn perthynas â CSE ledled Cymru, er mwyn darparu darlun cenedlaethol o'r heriau sy'n ein hwynebu yng nghyswllt CSE. Dylai ddadansoddi'n fanwl a gweithredu ar sail heriau a bylchau a nodwyd gan y data cenedlaethol.</p>	Dim newid	<p>Rwy'n cydnabod bod camau gweithredol wedi cael eu cymryd gan Lywodraeth Cymru, gyda chydweithrediad Awdurdodau Lleol a chyrrff cyhoeddus eraill, i roi sylw i'r argymhelliad hwn. Cynhaliwyd peilot casglu data, a bu ymgais i safoni'r wybodaeth a gasglwyd.</p> <p>Fodd bynnag, er gwaethaf yr ymdrechion hyn, rwy'n deall bod anghysondeb cofnodi yn parhau, ac mae angen rhoi sylw i hynny. Mae'r canllawiau adolygu Ecsbloetio Plant yn Rhywiol yn cyflwyno cyfleoedd a heriau ymateb yn llawn i'r argymhelliad hwn.</p> <p>Rwy'n dal i fonitro cynnydd y gwaith hwn trwy fy rôl fel cadeirydd Bord Gron Ecsbloetio Plant yn Rhywiol.</p> <p>Mae'r ymgynghori ar Fesur perfformiad y gwasanaethau cymdeithasol: côd ymarfer, oedd yn cynnwys casglu data cenedlaethol ynghylch Ecsbloetio Plant yn Rhywiol, wedi dod i ben bellach. Fe wnes i ymateb i'r ymgynghoriad ac rwy'n disgwyl gweld a fydd y trefniadau yn y fersiwn derfynol yn helpu i fynd i'r afael â'r materion a nodwyd yn yr argymhelliad hwn.</p>
Cam-drin ac ecsbloetio rhywiol	<p>2017/18</p> <p>Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn sicrhau y dylai darpariaeth y Ganolfan</p>	Dim newid	<p>Mae'r ddarpariaeth yn dal i amrywio ar draws Cymru, ac mae hynny'n effeithio ar brofiadau plant.</p>

	<p>Atgyfeirio ar gyfer Ymosodiadau Rhywiol yn ardal pob bwrdd iechyd gynnwys mynediad 24/7 i rota o bediatregwyr ac archwiliwyr meddygol fforensig sydd wedi cael hyfforddiant addas, fel nad oes rhaid i unrhyw blentyn aros oriau lawer, neu ddiwrnodau hyd yn oed, am archwiliad, a bod gwasanaethau cwnsela ac ymadfer digonol ar gael i ddioddefwyr ledled Cymru.</p>		<p>Rwy'n dal i fonitro'r ddarpariaeth bresennol sydd ar gael yma yng Nghymru. Mae hynny'n cynnwys datblygu model i'r dyfodol mewn perthynas â de, canolbarth a gorllewin Cymru. Rwy'n cydnabod bod cynnydd cadarnhaol wedi cael ei wneud, wedi'i arwain gan Fwrdd Iechyd Lleol Caerdydd a'r Fro, i sicrhau gwasanaeth interim bellach yng nghyswllt yr ardaloedd hyn, a dylai hynny gael effaith gadarnhaol ar brofiadau plant o dan 14 oed, o gymharu â'r trefniadau blaenorol. Rwy'n falch o glywed y bydd gwerthusiad o'r trefniant yn cynnwys ceisio barn plant, pobl ifanc a'u teuluoedd mewn modd sensitif. Er nad yw hyfforddiant a phrofiad gweithwyr proffesiynol perthnasol yn rhywbeth y gellir rhoi sylw iddo dros nos, bydda i'n parhau i roi pwysau ar y rhai dan sylw ynghylch y llwybr mwyaf diogel, ond hefyd yr un mwyaf amserol i sicrhau bod rhai 14 oed a throsodd yn cael mynediad at gefnogaeth bediatrig.</p> <p>Rwy'n croesawu bod Cynllun Gweithredu Cenedlaethol y Llywodraeth ar Atal ac Ymateb i Gam-drin Plant yn Rhywiol, a lanswyd ym mis Gorffennaf 2019, yn cynnwys ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru i 'gefnogi datblygiad ar sail tystiolaeth y cynnig ar gyfer cymorth therapiwtig i blant sydd wedi dioddef effaith trawma cysylltiedig â cham-drin plant yn rhywiol' a'r gofynion bod partneriaid byrddau diogelu yn 'cynnal adolygiad o'r cymorth therapiwtig sydd ar gael i blant sydd wedi dioddef camdriniaeth rywiol, camfanteisio'n rhywiol ar blant, ymddygiad rhywiol niweidiol neu gam-drin rhywiol ar-lein yn y rhanbarth, fel bod modd nodi a mynd i'r afael â'r bylchau yn y ddarpariaeth'. Wrth gwrs, byddwn yn croesawu pob cyfle i gyflymu'r amserlen ar gyfer cwblhau'r gwaith ac mae'n hanfodol bwysig bod rhaglenni a phartneriaid statudol yn y maes yn cydlynu â'i gilydd.</p>
--	--	--	--

<p>Perthnasoedd Iach</p>	<p>2017/18 Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn symud ymlaen gydag argymhellion adroddiad eu Panel arbenigol, ac yn gwneud addysg perthnasoedd iach yn rhan statudol o'r cwricwlwm newydd. Dylai addysg perthnasoedd iach fod wedi'i seilio ar hawliau, a chael ei llywio gan ymwneud y dysgwyr â'r dyluniad.</p>	<p>Newid o ambr</p>	<p>Roedd Papur Gwyn Llywodraeth Cymru ar y Cwricwlwm ac Asesu yn cynnwys Addysg Perthnasoedd a Rhywioldeb (RSE) yn y ddeddfwriaeth sylfaenol arfaethedig ar gyfer y cwricwlwm newydd. Rwy'n croesawu hynny, a hefyd y pwyslais ar berthnasoedd iach oddi mewn i Faes Dysgu a Phrofiad Iechyd a Llesiant.</p> <p>Mae'n galonogol gweld yn y Papur Gwyn bod y Llywodraeth yn ystyried dileu hawl rhieni i dynnu plant a phobl ifanc allan o Addysg Grefyddol a Rhyw (RSE). Rwy'n bendant o blaid y cam hwn sy'n hanfodol i ddiogelu plant a sicrhau bod pob plentyn a pherson ifanc yn cael gwybodaeth addas ar gyfer eu hoed i'w galluogi i wneud dewisiadau iach ac aros yn ddiogel. Rwy'n gobeithio bydd y Llywodraeth yn bwrw ymlaen â hyn ac yn cefnogi hawliau dynol plant trwy gynnwys y cam hwn yn y Bil Cwricwlwm ac Asesu.</p>
<p>Rhaglen Cyswllt Ysgolion Cymru Gyfan</p>	<p>2017/18 Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn gweithredu i gytuno ar fodel ariannu gyda'r pedwar heddlu, er mwyn sicrhau bod holl ysgolion Cymru yn parhau i elwa o gael perthynas gadarnhaol gyda swyddog cyswllt yr heddlu, a bod rôl y rhaglen o ran cyfrannu at Faes Dysgu a Phrofiad Iechyd a Llesiant yn y cwricwlwm newydd yn gydlynus ac yn addas at y dyfodol. Dylid cynnal asesiad o effaith unrhyw benderfyniad ynghylch dyfodol y Rhaglen ar hawliau plant.</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Yn dilyn cynnig i leihau'r cyllid ar gyfer y rhaglen hon, mae'r Llywodraeth a Heddluoedd wedi cytuno i ddarparu'r cyllid hwnnw. Rwy'n disgwyl gweld cyhoeddi'r adroddiad a gafodd ei gynnal eleni i edrych ar gynnwys, cyrhaeddiad ac effaith Rhaglen Graidd Cyswllt Ysgolion, er mwyn sicrhau ei bod yn datblygu'n unol â materion a blaenoriaethau sy'n dod i'r amlwg, fel troseddau cylllyll. Rwy'n deall bod barn plant a phobl ifanc wedi cael ei chasglu fel rhan o'r adolygiad hwnnw er mwyn llywio unrhyw ddatblygiadau yn y dyfodol.</p>

<p>Darpariaeth breswyl ar gyfer Anghenion Iechyd Meddwl/ cymhleth</p>	<p>2017/18 Rwy'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cymryd camau pendant tuag at gomisiynu darpariaeth newydd sy'n gallu diwallu anghenion gofal a iechyd meddwl y nifer bach o bobl ifanc sydd ag anawsterau ymddygiad ac emosiynol heriol iawn, nad oes fawr ddim darpariaeth breswyl addas ar eu cyfer yng Nghymru ar hyn o bryd.</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Rwy'n dal i deimlo rhwystredigaeth ynghylch diffyg cynnydd ar yr agenda hon. Rwy'n dal i dderbyn achosion sy'n dangos y sefyllfa anobeithiol, a pheryglus o bosib, sy'n codi ar gyfer plant a phobl ifanc y mae'r diffyg darpariaeth yma'n effeithio arnynt.</p> <p>Ym mis Mehefin, fe ysgrifennais i at y Gweinidog a'r Dirprwy Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, yn mynegi fy rhwystredigaeth ddofn ynghylch y diffyg cynnydd hwn, ac yn awgrymu ffyrdd posibl ymlaen y gallai'r Llywodraeth eu defnyddio i gyflawni'r ddarpariaeth hollbwysig hon.</p> <p>Fe gefais i gyfarfod gyda Llywodraeth Cymru a chynrychiolwyr sefydliadau oedd yn cynnwys Pwyllgor Gwasanaethau Iechyd Arbenigol Cymru (WHSCC), Iechyd yng Nghymru (HIW) a Chymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol ym mis Gorffennaf 2019. Yn y cyfarfod, cytunwyd y byddai Llywodraeth Cymru yn ystyried rhaglen waith bosibl i sefydlu darpariaeth o'r fath. Mae hwn yn gam cadarnhaol ac rwy'n gobeithio y gallai olygu newid gwirioneddol i blant a phobl ifanc yn y dyfodol.</p>
<p>Elw mewn gofal</p>	<p>Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod awdurdodau lleol yn cyflawni eu dyletswyddau o dan Adran 16 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) i gynnwys plant a phobl ifanc wrth ddylunio a chyflwyno gwasanaethau, a chynyddu'r amrywiaeth o wasanaethau nid-</p>	<p>Dim newid</p>	<p>Hyd yma nid wyf yn ymwybodol bod Llywodraeth Cymru wedi ymgynghori â phlant a phobl ifanc i glywed eu barn nhw ar y pwnc hwn. Yn y cyfamser, fodd bynnag, mae pobl ifanc wedi dod ataf fi i fynegi pryder bod eu darparwyr yn derbyn llawer o arian, a'u bod nhw ddim yn siŵr i ble mae'n mynd.</p>

	<p>er-elw, fel bod modd gwario arian sy'n cael ei fuddsoddi mewn gwasanaethau gofal cymdeithasol ar wella'r canlyniadau i blant, yn hytrach na darparu elw i gyfranddalwyr.</p>		<p>Rwyf wedi rhoi tystiolaeth i'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar y pwnc hwn yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, fel y mae eraill, gan gynnwys grŵp o bobl ifanc sydd â phrofiad o ofal.</p> <p>Mae'r Prif Weinidog wedi datgan bwriad yn ei fanifesto fel arweinydd i adfer cydbwysedd y sector a helpu awdurdodau lleol i reoli gwasanaethau gofal cymdeithasol yn uniongyrchol unwaith eto. Rwy'n ymwybodol bod Llywodraeth Cymru wedi bod yn casglu gwybodaeth ynghylch gwahanol fodolau o ofal, a'r peilota sydd wedi digwydd yn Lloegr a'r Alban ond nid yw'r gwaith wedi mynd ymhellach ar hyn o bryd.</p> <p>Mae rhai Awdurdodau Lleol yn darparu rhai elfennau yn fewnol ond mae hyn yn digwydd ar sail unigol gan nad oes cyfarwyddyd cenedlaethol. Mae disgwyl y bydd Plant yng Nghymru yn cyhoeddi eu hadolygiad thematig o Gartrefi Gofal i Blant ym mis Mehefin 2019, a bydd hynny'n darparu gwybodaeth i'w chrosawu ar nifer y cartrefi sydd ym meddiant awdurdod lleol a nifer y cartref preifat.</p> <p>Er fy mod i'n sylweddoli bod rhaid peidio â thanseilio sefydlogrwydd y sector ag unrhyw newidiadau sydyn, rwy'n credu y byddai gweithio tuag at ddileu elw fel nod polisi tymor hwy yn cael ei groesawu'n gynnes gan bobl ifanc a'r rhai sy'n comisiynu gwasanaethau fel ei gilydd.</p>
--	---	--	--